

Rapport deputaten generale steunverlening kerken

Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Meppel 2017

Het auteursrecht van deze tekst berust hetzij bij de auteur, hetzij bij de Gereformeerde Kerken in Nederland. Voor alle zaken het auteursrecht betreffend kan contact opgenomen worden met het deputaatschap administratieve ondersteuning via: dao@gkv.nl.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in wat voor vorm of op wat voor manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende, behoudens de uitzonderingen bij de wet gesteld.

Inhoudsopgave

	Inleiding en missie	3
1	Verslag van werkzaamheden	3
2	Nieuwe opdracht	4
3	Samenstelling deputaatschap	4

Bijlagen

1	Opdracht Generale Synode Ede 2014-2015	5
2	Voorstel nieuwe opdracht	6
3	Voortgangsverslagen	8

Inleiding en missie

De Generale Synode van Zwolle-Zuid 2008 heeft een landelijk deputaatschap voor aanvullende steun hulpbehoevende kerken (GS11) ingesteld met de bedoeling om particuliere synoden bij te staan, die niet langer voldoende financiële draagkracht hebben om aan de steunaanvragen in haar ressort te voldoen. Na beoordeling van het voldoen aan de eigen inspanningsverplichting van een classis en de onder haar ressorterende hulpbehoevende kerken, gaan deputaten GSK na of de steunverlening in dat ressort geschiedt volgens de aangenomen regels en criteria, en kent vervolgens de gevraagde steun toe uit een landelijk fonds, dat wordt beheerd door deputaten financiën en beheer.

1 Verslag van werkzaamheden

Het deputaatschap heeft zich in de afgelopen drie jaar bezig gehouden met:

- a. het behandelen van aanvragen van steun vanuit verschillende Particuliere Synodes en ingaande 2016 vanuit meerdere classes;
- b. de gevolgen van de herziening van de Kerkorde en daarmee m.i.v. 1 juli 2015 het wegvallen van de Particuliere Synodes en het communiceren hierover met de classes in Nederland (juni 2014);
- c. het ondersteunen van de deputaten SHOCK bij het uitwerken van hun opdracht, zoals verwoord in de ACTA GS Ede, art 46; Besluit 4, eerste lid:

“deputaten opdracht te geven:

1. de eerstkomende synode te dienen met een onderbouwde opzet voor een regeling voor ondersteuning van kerken, waarbij de huidige regelingen voor aanvullende steun (gemeentestichting) en steun naar artikel 11 KO als basis dienen en de in het verzoek tot instelling genoemde contouren voor deze regeling worden gerespecteerd. “

In de jaren 2015 en 2016 konden deputaten de door de GS Ede 2014-2015 opgedragen werkzaamheden verrichten. Dit kon binnen het beschikbare budget.

Actuele steunverlening

Van de classis Kampen ontvingen wij voor het jaar 2016 een aanvraag voor aanvullende steun.

Na toetsing van de aanvraag en de aanvullende informatie hebben wij deze classis medegedeeld dat zij op basis van onze criteria voor steunverlening dit jaar niet in aanmerking komt voor steunverlening.

Van de classis Middelburg ontvingen wij voor het jaar 2016 een aanvraag voor aanvullende steun.

Na toetsing van de aanvraag en de aanvullende informatie hebben wij deze classis medegedeeld dat zij op basis van onze criteria de door haar gevraagde steunverlening voor 2016 ad € 24.702 wordt toegekend.

Uitbetaling geschiedt door de deputaten F & B.

Doordat voor steunverlening minder nodig was dan het budget, kon de bestaande buffer worden uitgebouwd (2015: € 69.000; 2016 naar verwachting: € 99.000).

Beheer van deze gelden is in handen van deputaten F&B.

Contacten met andere deputaatschappen

Deputaten financiën en beheer

De verhouding met deputaten F&B is uitstekend. Er is regelmatig onderling contact.

Deputaten SHOCK

Dit deputaatschap heeft ons regelmatig uitgenodigd mee te denken en mee te spreken over hun voorstellen aan de GS. Wij hebben die samenwerking steeds als transparant, maar ook als bijzonder prettig ervaren. Van ons deputaatschap is br. M. Nieuwlaat in het deputaatschap SHOCK vertegenwoordigd; br. Judels heeft een enkele keer in kleiner verband met dit deputaatschap samengewerkt.

Deputaten kerkelijke lasten

Deze deputaten hebben de generale deputaatschappen binnen de GKv een aantal vragen voorgelegd; zij hebben de ontvangen antwoorden gepresenteerd in Ermelo (mei 2016). Van ons deputaatschap hebben twee leden aan die bijeenkomst deelgenomen.

2 Nieuwe opdracht

Als de GS Meppel 2017 de voorstellen van de deputaten SHOCK overneemt en op basis hiervan een nieuw deputaatschap wordt ingesteld, kan het deputaatschap GSK worden opgeheven. In dat geval pleiten wij wel voor een royale overgangperiode om de financiële ondersteuning niet in gevaar te brengen. Drie leden van ons deputaatschap hebben zich beschikbaar gesteld om in het door SHOCK voorgestelde deputaatschap ondersteuning classes (DOC) zitting te nemen.

Besluit de GS Meppel 2017 geheel anders, dan zijn een aantal deputaten GSK bereid de komende jaren voor het deputaatschap GSK een nieuwe opdracht uit te voeren.

3 Samenstelling deputaatschap

Het deputaatschap bestond in de afgelopen periode uit de broeders:

Friesland:	K. Oosterheert, Uitwellingerga	2017
Groningen:	A.G. Bruijn, Uithuizen (<i>S, sec.</i>)	2020
Drenthe:	L.E. Leeftink, Assen	2020
Overijssel:	H. Hersevoort, Zwolle	2020
Gelderland:	J. Schüller, Bennekom	2020 (<i>deputaat tot juni 2015</i>)
Utrecht:	J.J. Nieuwenhuis, De Bilt	2017
Holland Noord:	B. Judels, Rijnsburg (<i>secr.</i>)	2017
Holland Noord:	S. Smith, Alkmaar	2020
Holland Zuid:	W. Tiekstra, Berkel en Rodenrijs (<i>S</i>)	2017
Zeeland- Nrd. Brabant-Limburg:	M. Nieuwlaat, Nuenen	2020

Bijlagen

1 Opdracht Generale Synode Ede 2014-2015

Bijlage 9.4 Instructie deputaten aanvullende steun hulpbehoevende kerken (*Acta Generale Synode Ede 2014-2015*; artikel 113):

Besluit 2:

deputaten op te dragen de bestaande werkwijze en criteria aan te passen met het oog op de invoering van de nieuwe kerkorde waarbij niet meer de particuliere synode maar de classis aan deputaten GS11 een verzoek tot aanvullende steun doet, en de nieuwe criteria ter goedkeuring voor te leggen aan de eerstvolgende generale synode.

Indien de synode bij de behandeling van de voorstellen van deputaten OOG/Gemeentestichting instemt met het voorstel een studie uit te voeren inzake een bredere heroriëntering steun kerken dan dient de onderhavige opdracht aan deputaten GS11 te worden uitgevoerd als onderdeel van genoemde bredere studie opdracht (cf artikel 46, Besluit 4).

Hierbij gelden de volgende aandachtspunten:

- a. mogelijk bevatten de aan de GS 2017 voor te stellen nieuwe criteria een maximering van het bedrag dat een classis voor een kerk aan aanvullende steun van GS11 kan ontvangen en ook een ondergrens in aantal kerkleden, waaronder een kerk niet zelfstandig een predikant kan beroepen met aanspraak op landelijk aanvullende steun uit het kerkverband.
- b. voor alle nieuw toegekende steunaanvragen vanaf 1-1-2015 waarbij op basis van de door de GS 2017 vast te stellen criteria (vanaf 1-1-2018) de aanvullende steunverlening GS11 lager wordt vastgesteld dan een classis vóór de GS 2017 ontvangt, zal bij verder ongewijzigde situatie van die classis een overgangstermijn gelden, waarbij de steunverlening in vijf gelijke jaarlijkse termijnen wordt afgebouwd tot het niveau van de steunverlening conform de criteria van de GS 2017.
- c. voor nieuwe gevallen, waarvoor een classis overweegt aanvullende steun te verlenen zonder dat aan de nu geldende landelijke criteria wordt voldaan, kan geen landelijke steun worden toegekend als aan de classis daarvoor niet vooraf toestemming is verleend door deputaten GS11.
- d. aanvullende steunverlening door GS11 wordt uitsluitend toegekend voor het in stand houden van een predikantsplaats cf. art. 11 van de vigerende KO (editie 1978).

Besluit 3:

opnieuw deputaten aanvullende steun hulpbehoevende kerken te benoemen met de volgende instructie:

Instructie deputaten aanvullende steun hulpbehoevende kerken

1. Voor 2015 en volgende jaren beoordelen deputaten de financiële draagkracht van de particuliere synoden c.q. classes die een verzoek om aanvullende steun doen en kennen zij een bedrag aan steun toe. Deputaten verrichten hun werkzaamheden zoveel als mogelijk is binnen het vastgestelde budget. Benodigde middelen worden door middel van een omslag over alle leden van de kerken door het deputaatschap F&B geïnd.
2. Bij het beoordelen van de financiële draagkracht van een particulier ressort c.q. classis nemen deputaten mede in overweging of door de ter plaatse geldende regelingen voldoende aandacht wordt besteed aan de eigen inspanningsverplichting van de kerken die steun ontvangen; deputaten zijn bevoegd zo nodig de hoogte van de normbedragen (bestaande uit vaste vrijwillige bijdragen en collecten exclusief collecten diaconie, per belijdend lid) aan te passen; ook wordt door hen nagegaan of de steun uitsluitend wordt gebruikt voor de instandhouding van een predikantsplaats en niet (bijvoorbeeld) voor bijzondere projecten of het opbouwen van reserves.
3. Bij het innen en verlenen van steun spelen alle kerkelijke vergaderingen een rol, in die zin dat er sprake zal zijn van een piramidale opbouw: hoe dichter een kerkelijke vergadering betrokken is bij de instandhouding van de erediensten in een hulpbehoevende kerk, des te meer mag van haar een bijdrage worden verwacht.
4. Gedurende de periode dat de particuliere synoden conform KO editie 1978 fungeren:

Een particulier ressort kan aanvullende steun vragen aan het deputaatschap GS 11, maar komt pas in aanmerking voor aanvullende steun wanneer door kerkleden in dat ressort reeds een bedrag per ziel wordt opgebracht van € 6 en aan de gestelde criteria wordt voldaan.

Vanaf het moment dat de particuliere synoden niet meer conform KO editie 1978 fungeren:

een classis kan aanvullende steun vragen aan het deputaatschap GS 11, maar komt pas in aanmerking voor aanvullende steun wanneer door kerkleden in die classis reeds een bedrag per ziel wordt opgebracht van € 8,- en aan de gestelde criteria wordt voldaan.

5. De inning van het quotum en het beheer van de gelden worden op de gebruikelijke wijze opgedragen aan deputaten financiën en beheer (F&B), die tevens zorg dragen voor uitbetaling van de toegekende steunbedragen. De verdere uitwerking van regelgeving en normering vindt plaats in overleg met deputaten F&B.
6. Deputaten brengen rapport uit van hun werkzaamheden uiterlijk drie maanden voor de eerstvolgende synode. Daarin wordt tenminste gerapporteerd over:
 - a. ervaringen met het verlenen van ondersteuning;
 - b. mogelijke overdracht van alle taken aan deputaten F&B.

Besluit 4:

deputaten een budget te verlenen van:

€ 73.000 voor het jaar 2015, waarvan € 69.000 is bestemd voor het doen van uitkeringen;

€ 96.000 voor het jaar 2016, waarvan € 92.000 is bestemd voor het doen van uitkeringen;

€ 109.000 voor het jaar 2017, waarvan € 105.000 is bestemd voor het doen van uitkeringen.

Gronden:

1. Een rondvraag in den lande heeft geleerd dat ondersteuning naar verwachting flink zal toenemen.
2. Hiervoor zijn diverse oorzaken aan te wijzen die elkaar bovendien versterken, bijvoorbeeld: verwachte daling ledental, vermindering geefpatroon en vermindering besteedbaar inkomen;
3. Het afschaffen van de particuliere synodes in de huidige vorm betekent een ingrijpende verandering en toename van het quotum per gremium. Het is niet reëel de lasten hiervan alleen bij de classes te leggen; een deel van deze lasten zal landelijk dienen te worden opgevangen;
4. Het is om genoemde redenen onmogelijk een nauwkeurige begroting op te stellen. Ruwe schattingen van benodigde bedragen variëren van € 60.000 tot € 215.000 per jaar. Het gevraagde budget is in overleg met deputaten F&B berekend door uit te gaan van een jaarlijks gemiddelde van de schattingen. Door gebruik te maken van de in voorgaande jaren opgebouwde reserves zal de stijging van het quotum gering zijn;
5. Uitgangspunt hierbij is dat ondersteuning door een PS ingaande 2016 niet meer mogelijk is;
6. mocht blijken dat budget en reserves van GS11 tezamen niet toereikend zijn, dan zullen deputaten F&B de hogere steun ten laste laten komen van de Centrale Algemene Reserve en indien nodig tussentijds het quotum voor 2016 en/of 2017 hierop aanpassen.

2 Voorstel nieuwe opdracht

Besluit 1:

- a. In het geval dat de GS 2017 een deputaatschap (ter) ondersteuning classes instelt gaan de rechten en plichten van het deputaatschap GSK over op dit deputaatschap. Dan zullen tenminste twee deputaten GSK worden voorgedragen als deputaat OC.
- b. In het geval dat de GS 2017 een deputaatschap (ter) ondersteuning classes of een gelijkwaardig deputaatschap niet instelt zal i.o.m. de GS en deputaten SHOCK een nieuw voorstel voor een nieuwe opdracht moeten worden opgesteld.

In beide situaties dient zorg te worden gedragen voor continuering van de belangen en verworven rechten van classes met hulpbehoevende kerken gedurende maximaal de eerste drie jaren. Hierbij is o.a. van belang te besluiten dat - indien mocht blijken dat budget en reserves tezamen niet toereikend zijn -

deputaten F&B de hogere steun ten laste zullen laten komen van de Centrale Algemene Reserve en indien nodig tussentijds het quotum voor 2019 en/of 2020 hierop zullen aanpassen.

*Criteria voor steunverlening door het deputaatschap Generale Steunverlening Kerken (GSK)
naar art. G82 K.O.*

GSK verleent een classis financiële ondersteuning wanneer deze aan onderstaande criteria voldoet.

1. De classis ziet erop toe dat een kerk die ondersteuning aanvraagt, voldoet aan een redelijke eigen inspanningsverplichting.
 - a. Voor de geleverde inspanning wordt uitgegaan van een normbedrag, gevormd door de totale opbrengst van de vaste vrijwillige bijdragen en de collecten (exclusief die voor de diaconie) gedeeld door het aantal belijdende leden.
Dit normbedrag wordt jaarlijks door GSK vastgesteld en gepubliceerd op de website van de GKv. (Het normbedrag voor 2017 bedraagt € 600).
 - b. De classis komt voor aanvullende steun in aanmerking wanneer de binnen haar ressort vallende kerken voldoen aan een inspanningsverplichting van minimaal € 8 per ziel bestemd voor ondersteuning van kerken in haar ressort.
 - c. De classis ziet toe op handhaving van de regel, dat een steunvragende kerk aantoonbaar het uiterste gedaan heeft om bij het beroepen van een predikant samenwerking aan te gaan met een zusterkerk, dan wel om een predikant te vinden die in deeltijd kan en wil werken.
2. De classis ziet erop toe dat een kerk die ondersteuning krijgt, traktementen en vergoedingen betaalt volgens de geldende tabellen van het Steunpunt Kerkenwerk, tenzij een kerkenraad zwaarwichtige redenen heeft om daarvan af te wijken en de classis hieraan goedkeuring heeft verleend.
3. De door de classis verstrekte ondersteuning is bedoeld voor het meefinancieren van reguliere kosten en van traktementen van predikanten in reguliere dienst, dus in andere zin dan in art. B10 van de KO is aangegeven.
4. De classis ziet erop toe dat de toegekende ondersteuning niet door de kerk wordt toegevoegd aan bestaande reserves of wordt gebruikt voor het vormen van nieuwe reserves, met uitzondering van een redelijk bedrag voor groot onderhoud. Daarbij zal de jaarlijkse aflossing van hypotheek niet meer bedragen dan 4% van de actuele hoofdsom.
5. De classis ziet erop toe dat de aanvraag van steun door een hulpbehoevende kerk op correcte wijze plaatsvindt, dus in de kerkelijke weg en na advies van classisdeputaten, om te voorkomen dat de classis voor voldongen feiten wordt gesteld.
6. De classis ziet toe op goede en tijdige communicatie tussen de steunvragende kerk(en) en de classisdeputaten en bevordert zo nodig dat de kerk(en) de door classisdeputaten gevraagde informatie verstrekken, waaronder een complete begroting van het jaar waarvoor ondersteuning wordt gevraagd en de meest recente jaarrekening inclusief het verslag van de kascontrole. Deze informatie wordt door classisdeputaten vertrouwelijk behandeld en dient tijdig in het jaar voorafgaande aan de ondersteuning rechtstreeks aan classisdeputaten te zijn overhandigd.
7. De classis ziet toe op goede en tijdige verantwoording van inkomsten, uitgaven en bezittingen van de kerk m.b.t. het jaar waarvoor ondersteuning is betaald. Dit houdt in dat de classisdeputaten van betreffende kerk uiterlijk 5 maanden na afloop van dat jaar een jaarrekening inclusief verslag van de kascontrole hebben ontvangen.
Jaarrekening en kascontrole dienen te voldoen aan de hiertoe door het Steunpunt Kerkenwerk gegeven richtlijnen.
8. De classis ziet erop toe dat zij alleen steun verleent aan een kerk die niet beschikt over vrij besteedbaar vermogen, waarbij geormerkte fondsen buiten beschouwing worden gelaten. Als regel zal de kerk ultimo het boekjaar voorafgaande aan het jaar waarvoor ondersteuning wordt gevraagd, over niet meer liquide middelen beschikken dan 25% van de begrote jaaruitgaven.
9. De classis ziet erop toe dat in incidentele gevallen gebruik gemaakt wordt van de mogelijkheid dat een steunvragende kerk een deel van haar onbezwaarde bezit aan onroerend goed (pastorie en/of kosterswoning) kan belasten met een hypothecaire lening. Van dit financieringsmodel mogen de toekomstige lasten in het jaarbudget worden meegenomen.

10. De classis ziet erop toe dat eventueel door een hulpbehoevende kerk teveel ontvangen steun na afsluiten van het boekjaar wordt gerestitueerd of verrekend in het volgende boekjaar. De classis zal eventueel van GSK teveel ontvangen steun na afsluiten van het boekjaar i.o.m. GSK restitueren of verrekenen met het volgende boekjaar.
11. De classis komt niet voor aanvullende steun in aanmerking, indien de classis een reserve voor de ondersteuning van hulpbehoevende kerken in haar ressort heeft, die groter is dan 20% van de verwachte jaarlijkse ondersteuning die zij zelf opbrengt.
12. De classis zal bij het opheffen of samenvoegen van kerken die tot voor kort steun ontvingen, een redelijk deel van de opbrengst van de afwikkeling, maar ten minste 50% van de door GSK (v/h GS11) ontvangen ondersteuning terugbetalen aan GSK. Dit geldt maximaal voor de laatste vier jaren ondersteuning.
13. De classis komt voor ondersteuning door GSK voor één kalenderjaar in aanmerking, nadat de classis heeft aangetoond dat deze criteria correct zijn toegepast.

Het is niet de bedoeling dat het deputaatschap fungeert als een bureaucratische instantie van subsidieverstrekking, maar als gremium dat de kerken in het leven hebben geroepen om mee te helpen het Woord van onze Heiland in de gemeenten door predikanten te laten verkondigen. In bijzondere situaties kan het deputaatschap GSK besluiten af te wijken van de gestelde criteria.

Indien een classis ondersteuning door GSK aanvraagt, dient die aanvraag vergezeld te zijn van de volgende (digitale) informatie:

A. van de classis:

- Een opgave van het verloop en het actuele saldo van de classisreserve voor ondersteuning hulpbehoevende kerken;

B. van de door de classis ondersteunde kerk(en):

- de balans, exploitatierekening (met toelichting) en kascontrole rapport over het afgelopen kalenderjaar;
- de begrotingen voor het lopende jaar en het jaar waarvoor steun wordt aangevraagd.

3 Voortgangsverslagen

De voortgangsverslagen 2014 en 2015 zijn beschikbaar op

<http://www.gkv.nl/organisatie/generale-synode/jaarrapporten-2014-2017/>